

Revolutionary Road - Richard Yates

Revolutionary Road s'inicia amb la representació d'una obra de teatre per part d'una companyia d'aficionats. El personatge principal recau sobre April Wheeler, que anys enrere va abandonar la carrera d'art dramàtic per convertir-se en la senyora de Frank Wheeler (l'antic jove atractiu, prometedor i indolent) i en la mare dels seus fills. La participació en l'obra de teatre és una manera de transcendir la feina de mestressa de casa. Però l'obra fracassa i cal trobar altres sortides. No ens referim pas a la psicoanàlisi ni a la beguda: el que planeja April és traslladar-se a Europa amb tota la família, posar-se a treballar i deixar que el seu marit pugui desenvolupar les seves capacitats més enllà de la feina avorrida que exerceix des de fa anys. Mentre fan plans, però, a Frank li sorgeix la possibilitat d'ascendir en la feina, que potser ja no serà tan avorrida: assumirà noves responsabilitats, guanyarà més diners, viatjarà... Els interessos de marit i muller es contraposen en la vella fórmula de la ruptura o la reforma. Tot plegat es complica amb un adulteri i un altre embaràs.

La galeria de personatges es completa amb un matrimoni veí, els Campbell, als quals els Wheeler inicialment consideren ànimes bessones i, després, tan grisos com la resta del veïnat ("homes que semblaven que mai no haguessin estat nois"). Remarquem que els Wheeler també es comporten com la resta, només que de tant en tant s'asseuen a beure unes quantes copes i pronuncien uns discursos vehements on critiquen el que fan els altres, que d'altra banda no resulta gaire diferent del que fan ells mateixos. De fet, el malentès que es produeix entre els Wheeler i els Campbell també es produeix entre el matrimoni Wheeler: estan tan habituats a amagar els seus maldecaps, a comportar-se com si fossin tan mediocres com la resta de la gent, que els resulta terriblement difícil deixar de ser-ho d'un dia per l'altre. Com que cadascú es jutja a si mateix amb condescendència, però en canvi condemna els altres amb severitat, no és estrany que es produeixin errors d'apreciació.

A les primeres pàgines de la novel·la, quan Frank Wheeler assisteix a la interpretació teatral de la seva dona, la retroba resplendent com no l'havia vista des de feia anys; minuts després, encara damunt l'escenari, torna a ser la dona grisa i cohibida que coneix. La novel·la consisteix en una dilatació matisada d'aquest brevíssim cicle d'il·lusió i frustració.

Els Wheeler han caigut en totes les trampes: "Agafar una feina d'allò més avorrida per demostrar que podia ser tan responsable com qualsevol pare de família;

traslladar-se a un pis distingit i excessivament car per demostrar que era una persona madura que creia en les normes bàsiques de l'ordre i de la bona salut; tenir un altre fill per demostrar que el primer no l'havien tingut per error; comprar una casa al camp perquè aquell era el següent pas lògic i havia de demostrar-se a si mateix que era capaç de fer-lo". Les cases són tan importants que la tercera parella del llibre està formada per una venedora immobiliària i el seu marit, que es mantenen junts a base de treballar tot el dia (ella) i de treure's l'audífon quan torna a casa (ell). En aquest escenari hostil, però, els Wheeler segueixen convençuts que han sabut resguardar la seva sensibilitat, si bé reconeixen que no han defugit les comoditats i els convencionalismes. Però la tensió entre el públic i el privat no deixa de créixer. En aquesta evolució, ni els ritmes de frustració ni el recurs a l'autoengany coincideixen. Arriba el moment de preguntar-se si cadascú segueix essent qui era, si val la pena continuar fent el que fan, vivint com viuen. La seguretat s'exhaureix en totes les manifestacions. Però no tot està perdut si els vulgars sempre són els altres.

Revolutionary Road es va editar l'any 1961. Com la resta d'obres de Richard Yates (1926-1992), va tenir més èxit de crítica que no pas de públic. Amb els anys, ha guanyat en prestigi. No ens referim a la moda vintage que recupera imatges idíl·liques com les que va popularitzar l'il·lustrador Norman Rockwell. A les obres de Yates hi trobem els mateixos cotxes Pontiac, els mateixos terres de linòleum i les mateixes taquígrafes carregades de rímel. En mans d'aquest autor, però, aquest escenari serveix per plasmar-hi la pèrdua de les il·lusions, i en particular les frustracions que comporta l'ocultament i la simulació prolongats. No es tracta, doncs, d'admirar postmodernament aquella fastuosa civilització perduda, sinó de remarcar les nombroses coincidències que manté amb l'actual. En aquest sentit, podem situar l'obra de Richard Yates al costat de les de Dorothy Parker o de Tennessee Williams.